

Az arab ghanja

Hozzájadt: Flamenco
2007. február 26. Hétfő 18:42
Utolsó frissítés 2007. szeptember 05. Szerda 22:42

Előzőst, hogy ezzel a cikkel megszakítom az "opát-dobozok... sorozatot. De kedves kollégáink, Hajás mester egyik kiegészítésére (Soha nem opát-tenőök hajásmodellt dobozban!) reagálva, (Hadd cukkoljam át egy kicsit! Egyébként személynélben megírtam ezzel kapcsolatos véleményemet.) Így írtam, hogy talán akkor ideje lenne a nem dobozban opát-knek is valamit káldeni.

A tápus

A ghanja a dauk nagy családjához tartozik. Habár dau (Dhau, Dhow), mint hajás nem létezik, nem léteznek. Ez egy tipikus európai angol gyűjtőfogalma arab, egyiptomi és indiai hajásnak, mind a latin ill. a dau vitorlázattal, azaz háromszögletes vagy dauvitorlával "amik töltek-kevesbő hasonló-tottak egymással, mégis sok lokális változatot vitorláztak. A legismertebbek káldő a baghalla, a sambuk és a ghanja. (Akiket a tőma jobban érdekel, azoknak ajánlom B. Landström és W. Mondfeld káldnyveit.)

A modell

Ennek a modellnek "véleményem szerint" érdekes pályafutása van. Mert 10 évig tartott, míg elkészült, pedig néző opát-teni, s nem dolgoztam rajta tölket 300 árányál. A modellt még Magyarországon 1985-ben kezdtem el opát és éppen a hajás testtel lettem káld. 1986-ban kivándoroltam Németországra. A káldvetkezévekben nem volt időm hajásmodelléssel foglalkozni. A modell 1992-ig a száleim házájának padlásán állmodott, amikor kihoztam és kb. 100 árájt dolgoztam rajta. Végül is 1996-ban lett káld.

A modellt W. zu Mondfeld káldnyve és tervrajza alapján opát-tettem 1:50 méretarányban, (W. zu Mondfeld: Die arabische Dau) néhány másdosással.

A hajás test

Mielőtt folytatom, szeretnék a káldvetkezé káldésekkel foglalkozni: Fesztett vagy natúra? Ha festett, hogyan? Ha natúra melyek? Mikor és miért az egyik vagy a másik? Pl. a Victory modellje natúra fájba? Látjátok az eredetit Portsmouth-ban? Vagy a Vasa-t Stockholmban? Fesztett vagy natúra fa? Habár a Vasa jelenleg natúrnak néző ki, (a sok száz éves véz alatti tartózkodás, és a káldsábbi vegyszeres tartóssátság miatt egészen sőt tő barna a fa) de a saját idejében nagyon is szá volt. Erről a témáról még beszélnék. Mindenesetre a ghanja szánes (festett) volt. A fájldkőzi-tengeri vitorlások szá ma is tarkára van májzolva. Tehát van szákságunk nemes fára? Természetesen nem! Vagy az anyagkáldgeket tő egekbe akarjuk hajtani? Akkor vegyünk drága nemes fákat és fessük be őket? Akkor tehát a hajás test. Gerincorrtőke és fájldke egyétt egy 4-5 mm vastag, a bordák 3 mm-es réteges lemezből kifészelve, egymással rakva ragasztva. (Az ön. Ásszerakó v. Ásszéopát-tá másdszer) Az egészen bordázat fejtőre álltva és egy 15-20 mm vastag alapra ragasztva. Most el lehet kezdeni a palánkozást 3x2 mm-es fenyő- vagy hárslecekből. (Az íreg rákák tudják má hogy megy ez, a véres kezdő nyulak olvassanak sok szakirodalmat.) Szép lenne! De! Hogyan lehet a keskeny és hosszú hátsó galériát odaerősíteni? Sehogy! Káldsább nem megy! A galéria a test része, vele egyétt kell opát-teni! A procsak az, hogy ezen a részen már nincsenek bordák! Hova jőnek akkor a palánkiőcek? Felmőritek az alaplapon (opát-tőlapon) az álltőkrő helyőtet az utolsó borda káldzepőttől. Itt egy fájldgéges segődapot kell fészelni, a pontosan felrajzoltak az álltőkrő helyőtet, és odaragasztjuk az álltőkrő. Az álltőkrő oldalaira tudjuk aztán kifuttatni és ragasztani a palánkokat. Ha a palánkozás kész van, le lehet vőgni a leceket az álltőkrő előtt, és beragasztani az igazi tőkrőtt. (A rajzban talán "sőt biztosan" ártetőbb!)- Rajz: Gh. Galerie1 - Alaplap (s. A segődlap3 - Gerinc4 - A leghátsó borda5 - Palánkiőcek6 - Áltőkrő7 - Igazi tőkrő Ha a palánkozás a fájldé mellődjőnek a tējőig kész van, fal kell rakni a dőrszákát. Berajzolni a vézvonalat, az alsó részt piszkosférről festeni. Ha ez megvan, lehet a modellt a gerinc álltő-tani, felerősíteni, és megkezdeni a felőpát-tőnyeket. Belől a bordák felső részét, amik tőnyőnek a fájldézetten, ki kell tőrni vagy vőgni, a palánkok belső részét lecsiszolni egy állpalánkozást 0,6 mm-es bőrtőrnő cső-kokat ragasztani. A fájldézet álltőnyő-lőseit káld-vőlől felrajzolni, ki

Ács mőretre reszelni. Mivel a fedőlzeti palánk nem a kőzűzűp vonalhoz pőrhuzamosan futnak, hanem á€ mint a moder jachtoknál á€ pőrhuzamosan a fedőlzeti kőlső vonalával, egyenkőnt kell áket mőretre szabni Ács beilleszteni. Ezután az igazi bordákat 2x2 mm-es lőcekből leszabni Ács beragasztani Ács felől a takaróccel (Handlauf) lezűrni. Ezután a kaját Ács a galéria fedőlzeti palánkjait beszabni Ács felragasztani. Elkőszűteni Ács a helyőre rakni a kaját hűtsű keresztfalát (az első keresztfalat egy bordával egyűtt kell kivűgni), a galéria bordáit Ács takaróccel. A kaját kő oldalfala nagyon pontos munkát kűvetel, a 9 db furcsűn kialakűtött arabos ablaka miatt. 1 mm-es rőteges lemez. Ezt csak pontos marógűpen lehet, kőzi lombfűrűssel nem megy! (mind a kilencnek egyforműnak kell lennie!) Áson berendeztem a kaját kűt, kőt koje, egy szekrűny meg egy asztal, de nem musűj. Miután ez a kő oldalfal szűpen befestve a helyőre van ragasztva, kűvetkeznek a fűfedőlzeti pallás. A hajűoldalak festűsűt menetkűzben lehet kivitelezni. Most mőg egy kevés finom munka. A fűfedőlzeti kő oldalsű, hűtsű Ács elűlsű korlűtai 1 mm rőteges valamint 2x2 Ács 3x3 mm-es lőcekből vannak űsszeragasztva. Festűsűt a helyűkre ragasztani. Korműnylapűt a zsanűrokkal felerűsűteni. A galéria takaróccel kerek fejű rudak űllnak, amiket 2mm-es kerek pűlcűbűl (fogpiszkű Ács kerek fejű (3 mm) dűszgombostűbűl lehet kőszűteni. A kaját elűlsű fala elő jűn kőoldalt egy-egy rűvid futűpalánk kő-kő rűvid Ács kő-kő hosszabb lőpcsűvel, kűzűpen pedig a gűrbe 3 csigűs kűtűbűk a fű ejtű kűtelőnek. A hűrom ajtűt felerűsűteni. Oldalkűtűlvasakat (0,2 mm-es rőzlemezbűl, rőzkarikűbűl) felerűsűte oldalfalak. Most műr csak a 8 db. 6 fontos űgyű (0,2 mm-es rőzlemezbűl, rőzkarikűbűl) felerűsűte oldalfalak. Terműszetesen az űsszes űgyű kűtűlvasattal. 6 db. 1 fontos kőzi űgyű (Drehbassen) a mellűden egűszűti ki a fegyverzetet. A hajűtest kőszű. Se csűrűlű (Spill), se kapűs horgony (Stockanker) nem volt hasznűlatos, estenkőnt azonban 2-3 kis, max. 1,6 m hosszű tűbbűgű horgony (Draggen) volt a fedőlzeten, ill. a hajűrben raktűrozva. (Hasonlűt a pecűs horgokra.)

űrbocozat, kűtűlvasat, vitorlűzat

Sok tapasztalt modellezű, akik műr jű nűhűny modern hajű szuper modellűt megűpűtűtűk, szorongű fűlelemmel bűmulűjk egy hűroműrbocos vitorlűs hajű kűtűlvasattal, ami Ágy tűnik, mintha á rűlt pűkok hűlűja lenne. Valűjű azonban Ávszűzadok sorűn kifinoműtűt, űtgondolt, hogy ne mondjam, kiokoskodott rendszer űll műgűtte. Higgyűtek e ha egyszer rűjűttűk az izűre, lelkesedni fogtok egy galeon kűtűlvasatűnek szűpsűgűűrt Ács cűlsűsűgűű fűlelem! Azoknak, akik műr egyszer űtkűzdűtűk magukat egy 3-4 űrbocos hajű kűtűlvasatűn, a ghanja kűtűlvasatű egyenesen nevetűgesnek fog feltűnni. Valűban! Itt Ács ott egy pűr szűl nevetűgesen vűkony szűrű-tűkűtűl. Szű lehetetlen, hogy a hatalmas szűlűnyoműsűk á€ ami a nagy felűletű vitorlűkat terhelte á€ ellen tudak űllni. Sok estben a hasznűltak űreg, kopott vitorlűkat elűszeretettel, mert nagy viharban inkűbb a vitorla meg a kűtűlvasatű szakadt, nem az űrboc meg a palánk tűrűtt! Vitorlűt meg kűtelet mindig meg lehetett foltozni, volt belűlűk tartalűk! Habűr a dauk á€ mint min hosszűvitorlűzatű hajű á€ jűval keműnyebben tudtak a szűlre prűselni, mint a keresztűlvasatűak,, tűbbnyire csak passzűtsűllet, tehűt hűtsűllet vitorlűztak. Azokon a vizeken, ahol a dauk otthon voltak Ács ma is vannak, ma is űl a mondűs: á€Csak á rűlűtek Ács keresztűnyek (ami valűjűban ugyanaz) vitorlűznak szűl ellen. á€A ghanjűk 2, ritkűbb szűlűrbocot hordtak, amik meglehetűsen extrűm elűre dűlűtek. Ezekre voltak felhűzva a nagyon hosszű, kőt vagy hűrom darabbűl űsszetoldott vitorlarudak. Mivel a fogűskűtelek (Reffbűnde) teljesen ismeretlenek voltak, ezűrt minden rűdhoz 3 db. kűlűnfűle nagysűgű vitorla tartozott, amiket a szűlerűssűgtűl fűggűen cserűlgettek. Ágy pl. ennűl a ghan legnagűbb vitorlafelűlet (a fűrűd Ács a besan legnagűbb vitorlűjival) 306 m² volt, a legkisebb (a fűrűdon a besan legkisebb vitorlűja) majdnem ennek tizede 36 m², a kettű kűzűtt sok variűciűval. Az orrűrboc, ami nem is orrűrboc, hanem egyfajta kivetűrűd (Auslegerstange), ami nincs fixen felerűsűtve, hanem a szűlűrűnyűtűl fűggűen a jobb vagy a baloldalra kinyűlva, gerendűkon volt megkűtűve. A kűlsű vűgűre erűsűtűtűk keresztűl vezetűtűk a nagyűlvasatű csűcsűkűtelűt a fedőlzetre.

Tarcsok (Stage) Sok dau egyűlűlűn nem hordott tarcsot, mert az űrbocok extrűm elűre dűlűtek. Ezen a ghanjűn volt egy fűtarcs, amit kőt nehűz blokkal az orrűkűre erűsűtűtűk. Átműrűje megegyezett az ejtűűvel. A besanűrbocnak so tarcsa.

Csarnakok (Wanten)

Amik szintűn nem csarnakok, legalűbbis az Ászak-űrpai űrtelmezűs szerűnt, inkűbb oldalkűtűlvasatűnek lehetne nevezni. 2 vagy 3 csigűs csigasor (Taket), ahol a futű űj alsű vűge un. pecekkel (Knebel) volt á€ a kűlűnyebb Ács gyors oldhatűsű űrdekűben á€ ű az oldalkűtűlvasakra

erős-tve. A latin vitorlázat hajókon a legáltalósabb kővetélg pecekkel volt valahova erős-tve. Á Á A fájárboc 3, a besan 2 pájr csarnakkal volt rágzítve.

Ejtők (Fallen)

A nehöz rudak és vitorlák vastag ejtőket követeltek meg. A fájajt volt a dauk legvastagabb kőtele, sokszor vastagabb, mint a fájtarcs. A dupla fájajt a rődtől az árbocfejben levő kőtet csigán keresztül vezetett lefelé, ahol egy nehöz háromcsigás blokkból (Kardeelblock) és egy nehöz, gőrbe szolgáló (Knecht) állás csigasorral volt rágzítve. A besanejtő a fele volt a fájajtnek, ennek megfelelően csak egy csigával az árbocfejben, és kisebb blokkokkal alul. Mivel a patrők (Pardunen) szerepét is átvették, ezért a daukon nem találunk patrőket.

Nyaklák (Racks)

2 vagy 3 győngyörbő (Korallen) állás nyaklok az árbocot és az ejtőkőtet (soha nem a vitorlarudat, mint az északi hajók!) állították, távolsgártás lácek (Schlieten) nélkül!

A rudak nem hordtak alul nyak- ill. szarvőtet és nyakfordást. A fájardnak felül volt 2 fordástja. A vitorláknak volt alul egy-egy csőcsőkkőtelő (Schot) elő és hájtul. Egyőbkőnt semmi más futókőzet.

A vitorlák (Die Segel)

A vitorlák általában natőrnő sző-nőek voltak, (kenderből, kősből lenből) de az elhasznált dőstől főggően kőllőrnő nyalatokban. A fájldkőzi és az Arab tenger tőrsőgőben a szőnes, festett vitorlák is nagyon kedveltek voltak. Sájfnőysőrgőjtő a vőrsősbarnőn keresztül nőha majd egősen a feketőg, valamint csőkosak, ahol az egymőis rőllővő anyagsővok (Bahnen) vőltakozva fekor-piros vagy kők-piros ill. fekor-kők voltak. (Soha nem zőld, lővőn a prőfőta szőne!) Sőt mi tőbb, sokszor a vitorlák szőne az elhasznált dőstől miatt is kőllőnbőzőtt egymőstől, valamint fordult, hogy egy szakadt vitorlajt egősen más sző-nő toldalőkdarabbal foltoztak meg -s őgy a dőlszaki lezserső vagy csak szőksőg - egyfajta bőjos pittoreszk megjelőst adott ezeknek vitorlásoknak. Nem beszőve arról, hogy -miutőn szabőnyok, normők egyőltalőn nem lőttek (mint a kősbő őszaki tengeri nemzeteknél, első sorban az angolknő, franciőknő és hollandknő, aki más 1650 őta megprőbőltak a haditengerőszetben szabőnyokat, normőkat bevezetni) minden (kalőz) kapitőny a sajő szakőllőra alakőtgatta a kőllőzetet, s a vitorlőzetet ő termőszetesen az adott hajőtest lehetősőgein belül. A ghanja vitorlőinak egyik sajőtossőga, hogy az alső lőbkőllőszegőly vagy lőbszegőlykőllő (Fuőliek) nem volt folyamatosan a vitorla szőllőre varrva, hanem csak miután második varratnő volt bandőzsolva. Itt meg kell jegyezni, hogy a szegőlykőllő varrőszőllőjt soha nem főztők őjt szegőlykőllőlen, hanem mindig csak kőllőlvezettő, őgy hogy a varrőszőllő a szegőlykőllő meneteibe fektődt! Csodőlom, hogy ezt a Marjai őltal kitalőlt marhasőgot mőg ennyi idő utőjn sem lehetett kiirtani! (Ha valaki ellőtozt valamelyik őszaki vagy keleti fájldkőzi tengerparti vőrosba, megőzheti az őreg vitorlősoknő!) Mőg egyszer a kőrdő Szőnes vagy natőrnő? Nagy tisztelője vagyok Ivan Trtanj őrnak (egy profi a Bodeni tonőll ő Museum Link: [images/stories/flamenco/ghanja/http://historische-schiffsmodelle.com/](https://hajomakett.hu)), aki őgy mondja: őőőn soha nem festem a modelljeimet! ő De ő egy kőllőrnő őllő őstőlya a hajőmodell-őpő-tőknek, és mint egy szuper profi hajőmodell-őpő-vőlemőnyőhez a maga nőzőpontőjből joga van. Engem is mindig megragad a 10-15 kőllőnfőle nemes főjből kő modellek szőpsőge, amelyek őő szerőny vőlemőnyem szerint őő inkább őpő-tőjő valőban csodőlatos őgy tőrelmőt bizonyőtik, mint a modellek tőrtőnelmi hőőgő. Vőlemőnyem szerint azonban, ha az eredeti festett v

modellnek is szé-nesnek kell lennie. Egy szé-ppen festett modellnek is megvan a maga szé-ppsége, és a szé-ppen, precíz-kivitelezett faragások vagy az aranyozás alatt is szé-pek és precíz-zek maradnak, má-g egy natúr-fában kivitelezett primitív-vezkopjafaszerek faragás "ami természetesen egy szé-kely kopjafáján megtalálja a maga őrtámodell-műretben egyszerűen elnagyoltnak tűnik! Az őrem májsik oldala az íj! A festékek olcsóbb a nemesfájknál! Egy Victory, egy Vasa, egy galeon nemesfájból? Brrrr! Persze, ahol a hajóoldalak csak kátrányozva voltak, az májs! De pl. a Vasa palánkjain talált festékpigmentek elírulták a kutatóknak, valójában mennyire tarkák voltak a korabeli hajók! Mivel a festékek drágák voltak, májr csak preszté-zsból is! (Nem voltak mág nagy kémiai ázemek, amik a szé-munkra természetesen tiszta, világos szé-pek szé-eket olcsón elállították volna!) Mint ahogy egy ember; aki egy olyan nadrágot hordott, aminek egyik szára zölde, a májsik piros volt, nem bolond, hanem gazdag volt! Képek:

Á

Na ennyit a hajók tarkaságjáról! Nem kell félni a szé-nektől! Természetesen azokat a hajókat, amik eredetiben sem voltak festve, a modellként sem szabad festeni.

Á-szfoglalás

A ghanja őpő-tőse teljesen kezdőknek nem ajánlatos, de a májr kis gyakorlattal rendelkezőknek egy viszonylag kényelmes őpő-thet, nem drága és szé-pp, egzotikus modell. Az anyagátltsóg minimális, sok rész a barkácsiáidában ősszmaradékból elkészíthető. A gerinc meg a bordák réteges lemez, a palánkok olcsó fenyő vagy hárs lácek, bájrőjővorból szebb a festés alatt is. A kőtrőboc kőszőlhet pl. fakanőlyőből, a vőkonyabb rudak fogpiszkálóból őfanyőrsből. (2-3-4 mm) A kis golyók (3 mm) dőszgombostőből, az őrtőkőn a nagy golyó (10-12 mm) egy fagyó egy barkácsioltól. A vitorlák egy batiszt asztalter-tőből vannak, teőjval szé-nezve, majd a piros cső-kok akrőfestékekkel festve. A kőtőzet szé-nezett horgolőcőma. A kevőcs blokk elkősző-tőse nem okoz sok gondot, de ebben a mennyiségben se drága. Egyedő az őgyőkerőnek valamibe, ha nincs esztergőd, de enől a kevőcs darabszőmnőjl nem hal bele az ember. A szé-nezőst teljesen W. Mondfeld kőnyve utőjn festettem, ahol azonban megemőtik, hogy májs szé-nek is elkőpzelhető, (bájr őld soha, kők is ritkőjn) de a cső-kok sőmőjőit lehetősőg szerint be kell tartani.

(S itt mág őhőny megjegyzés: A régebbi eurőpai szakkőnyvek ill. szerzők szerint a dauk a portugől karavellák őtő voltak őpő-tve. A legőjabb kutatók szerint ez pont fordő-tva, volt. A dauk májr ővszőzadokkal a karavellák előtt hajőztak. Lehet, hogy az eurőpai őnőzetnek ez egy keserő pirula, de tőny, hogy az első portugől karavellák mind a hajőtest felőpő-tőcőben, mind a vitorlőzatban a daukat májsolták, s csak a kősbő karavellőkon találhatők keresztvitorlők (Carabella Redonda "Kerek Karavella) őszaki behatőrsra. Sőt mi tőbb, a Főldkőzi tengeren kb. 1700-tő kőzkedvelt algő-ri, spanyol és francia sebekek is a dauktól őjrmaztak, főleg az őles vonalő Ghanjőtol, ami májr őval sebekek megemőse előtt az őszak-afrikai őllamocskők kedvelt kalőzhajő voltak. Akiket ez a tőma kőzelebrő őrdekel, ajánlom B. Landstrőm kőnyveit.)

Járóképes-társaság: Flamenco